

Dosarul nr.3s/e-33/2022
2-22169368-12-3s/e-18112022-1

ÎNCHEIERE

25 noiembrie 2022

mun.Chișinău

Judecătorul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, Liudmila Holevițcaia, examinând cererea reclamantului Harunjen Eduard împotriva Președintelui Republicii Moldova privind suspectarea actului administrativ individual defavorabil până la adoptarea înaintarea acțiunii în contencios administrativ,

c o n s t a t ă :

Argumentele părților:

La data de 18.11.2022, **reclamantul – Harunjen Eduard**, s-a adresat în Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani cu cerere de suspendare a Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.1208 din 11.07.2019 ”Privind eliberarea domnului Eduard Harunjen din funcția de Procuror General”, până la adoptarea unei hotărâri judecătorești definitive.

În argumentarea cererii depuse, reclamantul a invocat următoarele: în fapt, prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.2495 din 08.12.2016, Harunjen Eduard a fost numit în funcția de Procuror General.

La data de 09.07.2019 de către Parlamentul Republicii Moldova a fost adoptată Hotărârea nr.74 „Cu privire la constatarea neîntrunirii condițiilor de numire în funcția de Procuror General a lui Eduard HARUNJEN”, prin care s-a constatat că reclamantul nu întrunea condiția prevăzută la art.17 alin.(1) lit.e) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură pentru a candida la funcția de Procuror General, întrucât timp de 9 luni înainte de concurs, fiind Procuror General interimar, ar fi deținut calitatea de membru al Consiliului Superior al Procurorilor.

Potrivit art.2 din numita Hotărâre, Parlamentul a decis ca „în temeiul art.57 alin.(1) lit.i) și alin.(3) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, se recomandă Președintelui Republicii Moldova emiterea decretului privind constatarea încetării raporturilor de serviciu în circumstanțe ce nu depind de voința părților în privința Procurorului General al Republicii Moldova Eduard Harunjen în legătură cu încălcarea condiției prevăzute la art.17 alin.(1) lit.e) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură ”.

Atrage atenția instanței de judecată că, Hotărârea Parlamentului nr.74 din 09.07.2019 contravine alegațiilor înaltului for constituțional al Republicii Moldova, context în care, cu ocazia examinării sesizării (nr.146a/2016) depusă de către deputatul

Grigore Cobzac la data de 12.12.2016, prin care a solicitat controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.2495-VII din 8 decembrie 2016 „Privind numirea domnului Eduard Harunjen în funcția de Procuror General”, Curtea Constituțională a adoptat Decizia nr.94 din 19.12.2016, prin care a declarat sesizarea inadmisibilă.

În special, verificând critica autorului sesizării nr.146a/2016 cu referire la dreptul Procurorului General interimar de a candida la funcția de Procuror General, Curtea Constituțională a reținut în Decizia nr.94 din 19.12.2016, citat: „, 29. Potrivit art.17 alin.(1) lit.e) din Legea cu privire la Procuratura, pentru funcția de Procuror General poate candida persoana care „în ultimele 6 luni nu a deținut calitatea de membru al Consiliului Superior al Procurorilor”. 30. Curtea reține că, în Decizia nr.87 din 22 noiembrie 2016, a statuat că Procurorul General interimar preia de drept plenitudinea competențelor Procurorului General. 31. În speță, Curtea constată că de la etapa la care funcția de Procuror General a devenit vacantă Procurorul General interimar nu a participat la nici o ședință a Consiliului Superior al Procurorilor, în calitate de membru al acestuia. 32. Curtea menționează că dl Eduard Harunjen a participat la ședințele CSP doar în calitate de candidat la funcția de Procuror General de rând cu alți candidați. 33. În același timp, Curtea reține că până la Decizia nr.87, prin care s-a menționat că, în virtutea prevederilor legale, Procurorul General interimar preia integral funcțiile titularului, decizie care a fost emisă abia la data de 22 noiembrie 2016, neparticiparea acestuia la ședințele CSP a rezultat din Hotărârile CSP nr.12-26/13 din 19 februarie 2013 și nr.234/9 din 12 martie 2013, prin care Consiliul a respins inițiativa de a-l accepta în calitate de membru de drept pe Procurorul General interimar. 34. Curtea subliniază că rațiunea normei, prin care se interzice de a candida la funcția de Procuror General persoanei care în ultimele 6 luni a deținut calitatea de membru al Consiliului Superior al Procurorilor, a fost de a evita participarea acesteia la emiterea deciziilor care ulterior ar favoriza participarea la concurs”.

Având în vedere că deciziile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate, acestea fiind în temeiul art.140 din Constituția RM obligatorii pentru toate autoritățile statului, este limpede de înțeles că prin adoptarea Hotărârii Parlamentului nr.74 din 09.07.2019 și sfidarea constatărilor Curții Constituționale reținute în Decizia nr.94 din 19.12.2016, au fost desconsiderate principiile și valorile unui stat democratic.

Cu alte cuvinte, votul parlamentar privind adoptarea Hotărârii nr.74 din 09.07.2019 „Cu privire la constatarea neîntrunirii condițiilor de numire în funcția de Procuror General a lui Eduard HARUNJEN”, nu este legal în raport cu dreptul intern. Această concluzie în sine este suficientă pentru a se stabili că ingerința în exercitarea de către reclamant a dreptului la respectarea vieții private nu era conformă cu legea, în sensul art.8 din Convenție, fiind subminat principiul securității raporturilor juridice, încălcându-se art.6 § 1 din Convenție.

Menționează că la baza adoptării Hotărârii Parlamentului nr.74 din 09.07.2019 a stat Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.39/2019 pentru adoptarea Declarației cu privire la recunoașterea caracterului captiv al statului Republica Moldova, prin care s-a exprimat vot de neîncredere Curții Constituționale, conducerii Procuraturii Generale și

a altor structuri ale statului, declarate instrumente docile ale regimului oligarhic și s-a cerut demiterea Procurorului General.

În dezvoltarea subiectului, subliniază că la momentul adoptării Declarației cu privire la recunoașterea caracterului captiv al statului Republica Moldova, componența Curții Constituționale (declarată instrument docil al regimului oligarhic) includea următorii magistrați: Apolschii Raisa, Zaporojan Veaceslav, Gurin Corneliu, Băieșu Aurel, Reșetnicov Artur și Poalelungi Mihai. De aceea, Parlamentul a scăpat din vedere că Decizia Curții Constituționale nr.94 din 19.12.2016, prin care s-a declarat inadmisibilă sesizarea deputatului în Parlament Grigore Cobzac privind controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.2495 din 08.12.2016 „Privind numirea domnului Eduard Harunjen în funcția de Procuror General”, a fost adoptată într-o altă componență de magistrați, și anume: Popa Victor, Băieșu Aurel, Dolea Igor și Zaporojan Veaceslav.

În același timp, legalitatea Hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor din 07.12.2016, prin care reclamantul a fost desemnat învingător al concursului pentru selectarea la funcția de Procuror General și propus Președintelui Republicii Moldova pentru a fi numit prin Decret în această funcție, a fost constatată și de către Curtea Supremă de Justiție prin Hotărârea sa din 30.03.2017.

În circumstanțele descrise, Hotărârea Parlamentului RM nr.74 din 09.07.2019 a fost adoptată în rezultatul unui abuz deliberat, fiind încălcate principiile fundamentale ale echității procedurale, consacrate la art.6 din Convenție, precum și principiile referitoare la o instanță independentă și imparțială, securitatea juridică și dreptul de a fi ascultat de o instanță instituită de lege. În același timp, constatările făcute prin art.1 și art.2 din Hotărârea Parlamentului RM nr.74 din 09.07.2019, sunt incompatibile cu cerințele de legalitate, prevăzute la art.8 din Convenția Europeană.

În consecință indică reclamantul că a perceput și percepe Hotărârea Parlamentului RM nr.74 din 09.07.2019, adoptată printr-o nerespectare evidentă a principiilor Convenției Europene menționate anterior, drept amenințare la adresa independenței sistemului organelor Procuraturii în ansamblu.

Totuși, viciul echității procedurale admis prin votul parlamentar privind adoptarea Hotărârii nr.74 din 09.07.2019 nu a fost remediat în etapa ulterioară a procedurii. Aceasta deoarece, când a emis Decretul nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General”, Președintele RM, Igor Dodon nu a tratat această chestiune în mod corespunzător.

Subliniază reclamantul că la data adoptării Hotărârii Parlamentului nr.74 din 09.07.2019, reclamantul era ***** - ***** , *****.

Indică reclamantul că, având în vedere presiunile fără precedent la care a fost supus din partea exponenților politici, care îi cereau insistent demisia cu începere din 14.06.2019, fiind însoțite de amenințări, în combinație cu atacurile deliberate asupra procurorilor din sistem, fiind amplificate de adoptarea Hotărârii Parlamentului nr.74 din 09.07.2019, la data de ***** , a decis ***** din ***** și să formuleze o cerere de demisie.

Atrage atenția că formularea cererii de demisie a fost rezultatul exclusiv al șantajului politic, fiind depusă cvasi benevol, în considerarea stopării atacurilor exponenților politici la adresa independenței sistemului organelor Procuraturii în ansamblu.

Deoarece procedura, per ansamblu, de eliberare din funcția de Procuror General al reclamantului, a fost viciată, la data de 10 noiembrie 2022 a depus în adresa Președintelui Republicii Moldova o cerere prealabilă, prin care a solicitat:

- examinarea și admiterea integrală a cererii prelabile;
- suspendarea Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General”, până la finalizarea procedurii prelabile;
- constatarea nulității Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General”;
- anularea actului administrativ individual defavorabil - Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General”.

În conformitate cu art.172 alin.(3) Cod administrativ, suspendarea executării actului administrativ individual defavorabil se decide de autoritatea publică competentă pentru soluționarea cererii prelabile. Decizia cu privire la suspendarea executării se ia în termen de 5 zile lucrătoare din momentul înregistrării, dacă legea nu prevede altfel.

Deoarece termenul limită de soluționare a cererii de suspendare a Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General” a expirat, iar Președintele Republicii Moldova nu a emis o decizie în acest sens, reclamantul Harunjen Eduard consideră că este îndreptățit să înainteze către Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani o cerere până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, prin care să solicite suspendarea Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General”, până la adoptarea unei hotărâri judecătorești definitive. Or, potrivit art.214 alin.(1), teza a II-a Cod administrativ: reclamantul poate solicita instanței de judecată competente suspendarea executării actului administrativ individual până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ dacă autoritatea publică investită cu soluționarea cererii prelabile a refuzat suspendarea sau nu a soluționat cererea de suspendare în termenul stabilit la art.172 alin.(3).

Subliniază că suspendarea executării actelor administrative în temeiul art.214 alin.(1), teza a II-a din Codul administrativ, constituie un instrument procedural eficient pus la dispoziția instanței de judecată în vederea respectării principiului legalității: atât timp cât autoritatea publică (care încă soluționează cererea prealabilă) se află într-un proces de evaluare, din punct de vedere legal a actului administrativ contestat, este echitabil ca acesta din urmă să nu-și producă efectele asupra celor vizați. Astfel, legiuitorul național a fost obligat să găsească criterii pertinente pentru suspendarea executării actelor administrative până la clarificarea exactă a gradului de conformare a acestora cu normele juridice aplicabile în speță.

Cu referire la natura juridică a Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General”, consemnează că din analiza sistemică a art.10 și art.12 Cod administrativ, rezultă că actul administrativ normativ se diferențiază de actul normativ individual atât în funcție de obiectul lor, cât și în raport de criteriul determinabilității persoanelor cărora li se aplică. Actele administrative normative conțin reglementări cu caracter general, impersonale, care produc efecte *erga omnes*, în timp ce actele individuale produc efecte *inter partes*. Analizând integral conținutul Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General”, prin prisma trăsăturilor fiecăreia dintre categoriile în discuție (acte administrative normative și acte administrative individuale), se deduce că actul contestat nu prevede reglementări de principiu și nu are o aplicabilitate generală, nu se adresează și nu produce efecte *erga omnes*, ci reglementează o situație juridică precisă, abordând un caz individual - eliberarea din funcție a reclamantului Harunjen Eduard, în baza cererii de demisie.

De aceea, prezenta cerere este circumscrisă sferei contenciosului administrativ, întrucât Decretul Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General”, constituie act administrativ individual defavorabil.

Conform art.94 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, în exercitarea atribuțiilor sale, Președintele Republicii Moldova emite decrete, obligatorii pentru executare pe întreg teritoriul statului. Decretele se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

În Hotărârea Curții Constituționale nr.14 din 18.03.1999 cu privire la interpretarea unor dispoziții din art.94 alin.(2) și art.102 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova, Înalta Curte expres a indicat că decretele prezidențiale și hotărârile Guvernului, ca acte ce emană de la o autoritate publică, prin natura lor sunt acte administrative de autoritate. Ele sunt emise (adoptate) în baza și în vederea executării legii pentru nașterea, modificarea sau stingerea unor raporturi juridice.

Prin urmare, nu există dubii asupra faptului că decretul Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General”, este un act administrativ individual defavorabil, care poate fi suspus controlului de legalitate în ordinea contenciosului administrativ, or, această categorie de acte nu este exceptată de la controlul judecătoresc.

Mai mult ca atât, în conformitate cu art.141 alin.(4) teza a II-a din Codul administrativ: la cerere nulitatea se constată în măsura în care solicitantul are un interes îndreptățit pentru a o solicita. Având în vedere că destinatar al Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General”, în sensul art.11 alin.(2) din Codul administrativ este reclamantul, consideră că cererea depusă este admisibilă.

Deoarece nulitatea unui act administrativ individual poate fi invocată și fără obligația de a respecta un termen, fapt prevăzut expres în art.165 alin.(3) din Codul administrativ, la caz, prescriptibilitatea contestării Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 este exclusă în principiu.

În alt context, în acord cu art.214 alin.(2) Cod administrativ, instanța de judecată poate dispune suspendarea executării actului administrativ individual din motivele prevăzute la art.172 alin.(2). Potrivit acestei norme, motivele suspendării sunt: a) existența unor suspiciuni serioase și rezonabile privind legalitatea actului administrativ individual defavorabil; b) existența pericolului iminent de producere a unor prejudicii ireparabile prin executarea în continuare a actului administrativ individual defavorabil.

Adițional, invocă Recomandarea nr.R(89)8 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind protecția provizorie acordată de instanță pe probleme administrative (adoptată de Comitetul de Miniștri la 13 septembrie 1989 la reuniunea cu nr.428 a Delegaților Miniștrilor), potrivit căreia s-a statuat că executarea imediată și integrală a actelor administrative contestate sau susceptibile de a fi atacate poate cauza persoanelor, în anumite circumstanțe, un prejudiciu ireparabil pe care echitatea îl impune să fie evitat, în măsura posibilului.

Din economia art.172 alin.(2) Cod administrativ, suplimentată de Recomandarea nr.R(89)8 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind protecția provizorie acordată de instanță pe probleme administrative, rezultă că pentru a se dispune suspendarea executării actului administrativ, trebuie îndeplinite următoarele condiții: existența unor suspiciuni serioase și rezonabile privind legalitatea actului administrativ individual defavorabil sau existența pericolului iminent de producere a unor prejudicii ireparabile prin executarea în continuare a actului administrativ individual defavorabil.

Cu referire la existența unor suspiciuni serioase și rezonabile privind legalitatea Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General”, existența acestei condiții este îndeplinită în situația în care se regăsesc argumentele juridice aparent valabile cu privire la nelegalitatea actului administrativ aflat în litigiu, suspendarea judiciară a acestuia putând interveni dacă există cel puțin un indiciu de nelegalitate.

Expune infra motivele de fapt și de drept care dovedesc incidența unor suspiciuni serioase și rezonabile privind legalitatea actului administrativ al cărui suspendare se cere.

Reiterează că cererea de demisie depusă pe data de 11.07.2019 a fost rezultatul exclusiv al șantajului politic. Dovadă a acesteia, sunt și presiunile a mai multor deputați care au apărut în mediul on-line: - Litvinenco Sergiu, deputat: „In primul rând, trebuie să spunem că Harunjen trebuie să plece de la conducerea Procuraturii Generale și lucrul acesta este clar pentru toată lumea, probabil și pentru el. In cursul acestor săptămâni au fost transmise foarte multe mesaje din partea cetățenilor, din partea societății civile, din partea oricărui observator că acest procuror general nu poate rămâne în fruntea Procuraturii din foarte multe motive - lipsa reformelor în ceea ce privește organele Procuraturii, Procuratura rămâne în continuare un organ de tip stalinist, vîșinskian, care execută ordine politice; pentru lipsa progresului în ceea ce privește furtul miliardului, putem vorbi chiar și de sabotarea anchetei, în general” (Interviul dimineții cu deputatul PAS, șef al Comisiei parlamentare juridice, 08.07.2019, la Radio Europa Liberă Moldova, <https://moldova.europalibera.org/a/sergiu-litvinenco-pentru-noi-cel-mai-important-este-ca-procurorul-s%C4%83-fie-unul-independent-/30042664.html>); - Frunze Petru, deputat: „Procurorul General ar trebui să înțeleagă un lucru elementar, cu cât mai

mult își subordonează Procuratura Generală cu atât mai mult enervează societatea și în mod special mii de cetățeni pe numele cărora au fost fabricate dosare penale. Presiunea societății va răbufni. Sute de primari cu dosare penale fabricate, împreună cu comunitățile locale, mii de agenți economici șantajați de bani sau preluate afacerile, se vor consolida eforturile și vor crea premise de demisie însă cu urmări mai grave. Avem procurori onești care doresc să muncească în interesul cetățenilor, bazându-se pe lege, acum au mâinile legate. În timp apropiat Procurorul General va fi demis și va suporta consecințele prin care au fost batjocoriți cetățenii”(<https://nordnews.md/petru-frunze-cu-cat-mai-mult-eduard-harunjen-isi-subordoneaza-procuratura-general-a-cu-atat-mai-mult-enerveaza-societatea/>, 06.07.2019) etc..

Invocă reclamantul că, asemenea presiuni se înscriu într-un proces deliberat de afectare nu numai a independenței sale în calitate de Procuror General supus șantajului politic, dar și a integrității organului Procuraturii în general, lezând grav democrația eficientă, întrucât a fost descurajat atât reclamantul, cât și colegii săi să-și expună opinia în raport cu acuzațiile aduse, să ia decizii independente și să adopte soluții, ghidându-se de lege, nu de interese de grup.

Indică reclamantul că un rol decisiv în demiterea sa a avut-o Maia Sandu, care a și inițiat întregul proces de șantajare politică a reclamantului, expunându-l la presiuni de ordin psihologic, apelând la intimidări și creând premise de punere în funcțiune a planului de aservire a Procuraturii în exclusivitate clasei politice. În probarea acesteia, invocă următoarele ieșiri publice ale Dnei Sandu Maia și postări pe Facebook, care la acel moment exercita funcția de Prim-ministru al Republicii Moldova: - Facebook, 14.06.2019, Maia Sandu: „Investigația jurnaliștilor de la RISE Moldova ne arată o mică parte a fărădelegilor cu care s-au ocupat procurorii lui Plahotniuc din 2016 încoace - interceptări telefonice ilegale, camere video băgate în casele colegilor mei, interceptarea discuțiilor cu membrii familiei. Și asta doar pe motiv că oamenii au vrut să protesteze împotriva abuzurilor regimului. [...]. Pentru încălcarea Constituției și a legilor, îi cer lui Harunien să demisioneze. În locul lui, prin concurs, va fi angajat un procuror independent care se va ocupa de aplicarea legii față de toți corupții și călăii acestui regim”; - Briefing de presă, 14.06.2019: Maia Sandu: „în scurt timp, justiția va aplica sancțiuni pentru Plahotniuc; Harunien și judecătorii Curții Constituționale să-și dea demisia”; - Briefing de presă, 05.07.2019: Maia Sandu: „începeți să vă comportați ca niște procurori adevărați, nu stați ascunși prin birouri până se va schimba conducerea. Conducerea se va schimba cu siguranță. Eduard Harunien va răspunde în fața legii pentru inacțiunile și abuzurile sale. Ca urmare a inacțiunilor sale, miliarde de lei au fost furate de la cetățenii Republicii Moldova. (...) E de responsabilitatea voastră ca statul să nu fie furat în continuare. Nimeni nu vă cere nimic altceva decât să fiți procurori, să aplicați legea și să protejați cetățenii statului”; - Interviu Maia Sandu pentru DW Română din 28.06.2019: ”Procuratura nu a făcut nici un demers către jurisdicțiile străine, pentru a afla unde-i miliardul furat. Procurorul General al Republicii Moldova Eduard Harunjen, va avea parte de o surpriză în zilele următoare. Cu sau fără voința lui, acesta va fi nevoit să plece din funcție”, etc..

Mai menționează că în măsura în care un Prim-ministru își permite să facă presiuni și să apeleze la tehnici de intimidare de tipul celor consemnate supra, vociferând și un scenariu prestabilit de tragere la răspundere a reclamantului, prin aceasta arogându-și calitatea de judecător, indică reclamantul că a fost constrâns să demisioneze, iar această decizie a fost luată nu pentru protecția personală a reclamantului, ci pentru a minimaliza amplitudinea presiunii puse pe întreaga Procuratură.

Întrucât cererea de demisie depusă de reclamant la data de 11.07.2019, care a stat la baza emiterii Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General”, este o manifestare de voință anulabilă, fiind semnată sub imperiul unei temeri justificate induse, fără drept, de către exponenți politici cu interese obscure, procedura, per ansamblu, de eliberare din funcția de Procuror General al reclamantului, a fost viciată, ceea ce ocazionalizează nulitatea în integritate a Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General”.

Ținând cont de circumstanțele descrise mai sus, la caz, nu se poate face abstracție de art.141 alin.(1) din Codul administrativ, potrivit căruia: un act administrativ individual este nul dacă conține un viciu deosebit de grav și acest lucru este evident în cadrul aprecierii concludente a tuturor circumstanțelor care se iau în considerare.

Subliniază că în cazul de față, se ridică problema măsurilor individuale adecvate pentru a pune capăt încălcărilor descrise în cererea depusă. Indică cu această ocazie că în mai multe spețe repetitive examinate de Curtea Europeană, în care s-a constatat că procedura internă a încălcat Convenția, Curtea a hotărât că cea mai adecvată formă de reparație pentru încălcarea constatată ar fi redeschiderea procedurii interne (A se vedea: Huseyn și alții împotriva Azerbaidjanului, nr.35485/05, 45553/05, 35680/05 și 36085/05, pct.262, 26 iulie 2011). Astfel, Curtea a specificat această măsură în dispozitivul hotărârii (A se vedea: Lungoci împotriva României, nr.62710/00, 26 ianuarie 2006; Ajdaric împotriva Croației, nr.20883/09, 13 decembrie 2011).

Temeinicia argumentelor în susținerea nulității Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General”, acreditează incidența la caz a indicilor temeistici de natură să pună sub semnul întrebării prezumția de legalitate a actului administrativ individual defavorabil contestat - Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General” și în atare circumstanțe, instanța de judecată urmează să suspende la această etapă actul contestat, în temeiul art.214 alin.(1), teza a II-a în coroborare cu art.172 alin.(2) Cod administrativ.

Cu referire la existența pericolului iminent de producere a unor prejudicii ireparabile prin executarea Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 „Privind eliberarea domnului Eduard HARUNJEN din funcția de Procuror General”, deduce că executarea în continuare a actului administrativ contestat, prin producerea efectului declarat, va avea drept consecință cauzarea daunelor ireparabile, întrucât punerea în executare a actului administrativ individual ilegal defavorabil afectează drepturi și libertăți constituționale - dreptul la muncă, garantat de art.43 din Constituția Republicii Moldova. Astfel, în urma procedurii inechitabile introduse împotriva sa, care a avut ca

rezultat eliberarea sa din funcția de Procuror General, invocă că i s-a negat dreptul la salariul, sporuri și pensia de procuror.

Astfel, instanța de judecată trebuie să ia în considerare ansamblul circumstanțelor și intereselor prezente, să pună în balanță interesul public și interesul privat și, analizând mai întâi gradul de pericol al executării în continuare a actului administrativ, adică dimensiunea pagubei iminente și măsura în care aceasta ar putea fi reparată sau nu, să verifice apoi dacă nu cumva există elemente care să pună la îndoială legalitatea actului.

Prin cererea înregistrată în cancelaria instanței judecătorești cu nr.intrare 25206 din 21.11.2022, reclamantul și-a suplimentat argumentele cererii inițiale, opinând asupra inaplicabilității prevederilor dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr.47 din 17.11.2022.

Pârâțul – Președintele Republicii Moldova, prin referința prezentată instanței, a solicitat respingerea cererii reclamantului privind suspendarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.1208 din 11.07.2019 privind eliberarea domnului Eduard Harunjen din funcția de Procuror General.

În argumentarea poziției sale procesuale, autoritatea publică pârâtă a invocat următoarele contraargumente:

În corespondere cu art.214 alin. (1)-(4) Cod administrativ, suspendarea executării actului administrativ individual contestat poate fi solicitată de către reclamant instanței de judecată care examinează acțiunea de contencios administrativ. Reclamantul poate solicita instanței de judecată competente suspendarea executării actului administrativ individual până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ dacă autoritatea publică investită cu soluționarea cererii prealabile a refuzat suspendarea sau nu a soluționat cererea de suspendare în termenul stabilit la art.172 alin.(3). Instanța de judecată poate dispune suspendarea executării actului administrativ individual din motivele prevăzute la art.172 alin.(2). Pentru probarea faptelor, participanții, în locul prezentării probelor obișnuite, pot depune o declarație pe propria răspundere. Instanța de judecată decide cu privire la suspendarea executării actului administrativ individual printr-o încheiere susceptibilă de recurs, fără citarea participanților la proces. Dacă consideră necesar, instanța de judecată citează părțile pentru audiere în privința temeiniciei cererii de suspendare.

Menționează că, actul administrativ se bucură de prezumția de legalitate, de prezumția de veridicitate și prezumția de autenticitate, de unde decurge principiul că actul administrativ este executoriu din oficiu și imediat.

Astfel, suspendarea reprezintă operația de întrerupere temporară a efectelor juridice produse de un act juridic. Suspendarea actelor administrative reprezintă o garanție a asigurării legalității, ce intervine ca cazuri de excepție, în situații limită. Ea se manifestă fie prin întreruperea vremelnică a producerii de efecte juridice, fie prin amânarea temporară a producerii de efecte juridice.

Potrivit art.172 alin.(2), motivele suspendării sunt: a) existența unor suspiciuni serioase și rezonabile privind legalitatea actului administrativ individual defavorabil; b)

existența pericolului iminent de producere a unor prejudicii ireparabile prin executarea în continuare a actului administrativ individual defavorabil.

Aceste două motive de suspendare, prin natura lor, denotă caracterul de excepție al măsurii suspendării executării actului administrativ, presupunând dovedirea efectivă a unor împrejurări conexe regimului administrativ aplicabil actului contestat, care să fie de natură a argumenta „existența unor suspiciuni serioase și rezonabile privind legalitatea actului administrativ individual defavorabil” și/sau a „iminenței pericolului de producere a unor prejudicii ireparabile prin executarea în continuare a actului administrativ individual defavorabil”. Respectiv, la dispunerea suspendării actului administrativ urmează a fi constatată existența acelor temeuri necesar a fi întrunite, prevăzute prin lege.

Astfel, instanța de judecată urmează, în fiecare caz concret, să verifice existența unor suspiciuni serioase și rezonabile privind legalitatea actului administrativ individual defavorabil, precum și existența pericolului eminent de producere a unor prejudicii ireparabile prin executarea în continuare a actului administrativ individual defavorabil. Corespunzător, ilegalitatea actului administrativ individual vizează două dimensiuni ale legalității, opusul ilegalității fiind legalitatea procedurală (formală) și legalitatea materială.

De asemenea, pentru a înlătura, chiar și temporar, regula executării imediate a actului administrativ, prin suspendarea acestuia, instanța nu poate aprecia discreționar, arbitrar, necesitatea unei asemenea măsuri, ci doar prin raportare la probele administrate în cauză, care trebuie să ofere suficiente indicii aparente de răsturnare a prezumției de legalitate, fără a analiza pe fond conținutul actului administrativ.

În acest context, este de menționat că prin noțiunea de *suspiciuni rezonabile privind legalitatea actului administrativ individual*, se înțeleg acele temeuri/condiții legale, care nu au fost respectate la emiterea actului administrativ și care ar convinge judecătorul că actul respectiv ar fi ilegal.

Totodată, în acest sens, poate constitui un *caz temeinic justificat* spre exemplu, emiterea unui act administrativ de către un organ incompetent sau cu depășirea competenței, actul administrativ emis în temeiul unor dispoziții legale declarate neconstituționale, modificarea importantă a actului administrativ în calea recursului administrativ.

Reține și faptul că motivele de suspendare a actului administrativ prevăzute de Codul administrativ nu se consideră a fi îndeplinite prin invocarea unor simple argumente, fără prezentarea unor dovezi pertinente ce țin să demonstreze aparența de ilegalitate a actului administrativ a cărui suspendare se solicită. Existența unui caz temeinic poate fi reținută dacă din împrejurările cauzei ar rezulta o ezitare puternică și evidentă asupra prezumției de legalitate, care constituie unul dintre fundamentele caracterului executoriu al actelor administrative.

Analizând cererea depusă de către reclamant, opinează că aceasta a fost formulată absolut incert, fără a fi detaliate și argumentate circumstanțele de natură care să evidențieze serioase vicii de legalitate. Or, la caz, alegațiile conform cărora cererea de

demisie a fost depusă sub influența unor factori politici nu sunt incidente pentru a califica că, actul administrativ individual, în sine, conține vicii de legalitate.

Prin urmare, consideră că raportat la speță, prima cerință privind existența suspiciunilor rezonabile privind ilegalitatea actului administrativ nu a fost respectată de către reclamant. Or, potrivit art.58 alin. (6) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, Procurorul General poate fi eliberat din funcție înainte de expirarea mandatului, de către Președintele Republicii Moldova, în cazurile prevăzute la alin.(1) lit. a), d), g), h), i), j), l), m) și n). Conform alin.(1) lit.a) al art.58 din Legea nr.3/2016, Procurorul General este eliberat din funcție în cazul depunerii cererii de demisie. Astfel, la data de 11 iulie 2019, domnul Eduard Harunjen, Procuror General al Republicii Moldova, a depus către Președintele Republicii Moldova, cerere de demisie întemeiată pe prevederile art.58 alin.(1) lit.a) coroborat cu alin.(6) al aceluiași articol din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură. Având cererea de demisie depusă de către reclamant, în conformitate cu prevederile Legii nr.3/2016, șeful statului a emis Decretul nr.1208-VIII din 11 iulie 2019 privind eliberarea domnului Eduard Harunjen din funcția de Procuror General. Astfel, subliniază că Președintele Republicii Moldova și-a exercitat o atribuție legală.

Cu referire la cea de-a doua cerință prevăzută de legiuitor - existența pericolului iminent de producere a unor prejudicii ireparabile prin executarea în continuare a actului administrativ individual, menționează următoarele.

Scopul aplicării măsurii de asigurare este crearea unui climat favorabil executării unei eventuale hotărâri judecătorești, astfel pentru a fi dispusă suspendarea executării actului administrativ, reclamantul, trebuie să dovedească temeinicia solicitării, precum și faptul că suspendarea are drept scop prevenirea unui prejudiciu ireparabil. Prejudiciul ireparabil presupune existența în cuprinsul actului administrativ vizat a unor dispoziții, care prin aducerea la îndeplinire ar produce reclamantului un prejudiciu greu sau imposibil de înlăturat în ipoteza anulării actului. Prevenirea unui prejudiciu ireparabil presupune evitarea unui prejudiciu material viitor și previzibil, care ulterior, după adoptarea hotărârii, nu ar putea fi îndeplinit.

Or, la caz, existența pericolului iminent de producere a unor prejudicii ireparabile prin executarea în continuare a actului administrativ individual defavorabil, nu a fost probată suficient de obiectiv de către reclamant. Totodată, la depunerea cererii privind suspendarea actului administrativ, reclamantul nu a justificat suficient de concret acele circumstanțe care ar impune necesitatea instituirii garanției de asigurare a protecției sale provizorii, invocările acestuia fiind declarative și lipsite de aspect probatoriu pertinent. De asemenea, reclamantul nu a argumentat prin ce acțiuni anume, nedispunerea suspendării actului contestat, ar duce la cauzarea unor daune sau prejudicii ireparabile.

În contextul celor expuse, reține faptul că, la dispunerea suspendării actului administrativ, urmează a fi constatate existența temeiurilor necesare cerute de lege. Atât existența suspiciunilor rezonabile privind legalitatea actului administrativ, cât și existența unor pagube a cărei iminentă producere ar fi înlăturată prin suspendare a executării actului administrativ, trebuie să fie indicate și probate în concret.

Astfel, reiterează că în prezentul litigiu nu există nici un motiv de suspendare prevăzut la art.172 alin.(2) din Codul administrativ.

Aprecierea instanței:

Examinând cererea reclamantului Harunjen Eduard privind suspendarea Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 ”Privind eliberarea domnului Eduard Harunjen din funcția de Procuror General”, examinând opinia autorității publice pârâte, studiind materialele dosarului în coraport cu normele legale aplicabile speței, judecătorul a ajuns la concluzia că cererea este neîntemeiată și pasibilă de respins, din următoarele considerente.

Art.172 Cod administrativ prevede, (1) Dacă un act administrativ individual defavorabil este contestat cu cerere prealabilă, autoritatea publică, din oficiu sau la cererea persoanei afectate, poate suspenda executarea lui pînă la finalizarea procedurii prealabile. (2) Motivele suspendării sînt: a) existența unor suspiciuni serioase și rezonabile privind legalitatea actului administrativ individual defavorabil; b) existența pericolului iminent de producere a unor prejudicii ireparabile prin executarea în continuare a actului administrativ individual defavorabil.

Iar art.214 Cod administrativ ”Suspendarea executării actului administrativ individual contestat”, prevede, (1) Suspendarea executării actului administrativ individual contestat poate fi solicitată de către reclamant instanței de judecată care examinează acțiunea de contencios administrativ. Reclamantul poate solicita instanței de judecată competente suspendarea executării actului administrativ individual pînă la înaintarea acțiunii în contencios administrativ dacă autoritatea publică investită cu soluționarea cererii prealabile a refuzat suspendarea sau nu a soluționat cererea de suspendare în termenul stabilit la art.172 alin.(3).

Astfel, din dispozițiile legale precitate rezultă temeiurile de admisibilitate a cererii de suspendare a executării actului administrativ individual, și anume: 1) prezența unui act administrativ individual defavorabil comunicat destinatarului; 2) depunerea unei cereri de suspendare în forma scrisă; 3) competența jurisdicțională materială și teritorială a instanței de judecată pentru examinarea acțiunii în contenciosul administrativ; 4) iar în cazul contestării actului administrativ cu cererea prealabilă, autoritatea publică competentă cu soluționarea acesteia a refuzat cererea de suspendare sau nu a soluționat cererea de suspendare în termenul prevăzut de lege.

Conform art.10 alin.(1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art.11 alin.(1) lit.a) Cod administrativ, actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Respectiv, verificând temeiurile de admisibilitate a cererii de suspendare și constatând: 1) existența unui act administrativ individual defavorabil reclamantului

Eduard Harunjen – Decretul Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019, ”Privind eliberarea domnului Eduard Harunjen din funcția de Procuror General”; 2) faptul depunerii de către reclamantul Eduard Harunjen în adresa organului emitent printre altele a cererii de suspendare în formă scrisă și recepționării acesteia de către pârât pe data 10.11.2022; 3) competența jurisdicțională și materială a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani rezultând din prevederile art.art.191 alin.(1), 196 alin.(1) din Codul administrativ al Republicii Moldova; Decizia Curții Constituționale nr.126 din 28 noiembrie 2019, care a statuat că după intrarea în vigoare a Codului administrativ al Republicii Moldova nr.116/19.07.2018, în vigoare 01.04.2019, controlul legalității actelor administrative cu caracter individual, emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova și Guvern în exercițiul atribuțiilor prevăzute expres de normele legislative, ce țin de alegerea, numirea și destituirea din funcțiile publice a persoanelor oficiale exponente ale unui interes public deosebit, fac obiect al controlului legalității la sesizarea subiecților care revendică apărarea unui drept propriu vătămat prin respectivul act administrativ individual defavorabil; 4) autoritatea publică pârâtă nu a soluționat cererea reclamantului de suspendare din 10.11.2022 în limita termenului de 5 zile lucrătoare din momentul înregistrării, așa cum prevede legiuitorul în art.172 alin.(3) Cod administrativ - judecătorul conchide că cererea reclamantului Eduard Harunjen este admisibilă, dar neîntemeiată.

Analiza diligentă a art.art.172, 214 din Codul administrativ al Republicii Moldova, impune concluzia că, la depunerea cererii de suspendare a actului administrativ, reclamantului îi revine obligația de a proba existența temeiului/rilor de suspendare: suspiciuni serioase de legalitate și/sau pericolul iminent de producere a prejudiciilor ireparabile.

Formulând prezenta cerere de suspendare, reclamantul – Eduard Harunjen nu a îndeplinit condițiile impuse prin lege și nu a invocat argumente clare și bine determinate ce ar putea fi reținute ca fiind argumente care justifică întrunirea condițiilor de aplicare a măsurii asigurătorii pretinse.

Reclamantul nu și-a argumentat cerința de aplicare a măsurii asigurătorii pretinse prin prisma motivelor de suspendare, prevăzute de lege, și anume că, există suspiciuni serioase și rezonabile privind legalitatea actului contestat sau existența pericolului iminent de producere a unor prejudicii ireparabile prin executarea în continuare a actului administrativ individual defavorabil contestat cu cerere prealabilă.

Judecătorul observă că actul administrativ individual defavorabil, suspendarea căruia se solicită, a fost emis în baza propriei cereri de demisie depuse de către reclamant. Reclamantul la data depunerii cererii de demisie a deținut funcția de Procuror General, care este o funcție de demnitate publică. Respectiv, reclamantul nu putea să nu conștientizeze, consecințele respectivei cereri de demisie, și, probabil, evaluând toate riscurile, a optat pentru acea soluție pe care o considera adecvată în momentul respectiv. Reclamantul nu explică nici într-un mod pasivitatea pe care a manifestat-o timp de mai mult de 3 ani de la data emiterii actului, suspendarea căruia îl solicită.

Argumentele părții reclamante, invocate în susținerea cererii de suspendare, nu pot fi încadrate în nici unul din temeiurile de suspendare prevăzute de lege, și anume: lit.a)

existența unor suspiciuni serioase și rezonabile privind legalitatea actului administrativ individual defavorabil: pretinsa nulitate a Decretului Președintelui RM nr.1208 din 11.07.2019 ”Privind eliberarea domnului Eduard Harunjen din funcția de Procuror General” pe motiv de viciu de consimțământ la depunerea cererii de demisie este incert la etapa actuală, urmând a fi probat prin probe concludente și pertinente la o eventuală etapă ulterioară a examinării acesteia, respectiv, actualmente, urmare a examinării sumare, judecătorul nu poate identifica existența unor suspiciuni serioase și rezonabile privind legalitatea respectivului act. Or, pentru a fi posibilă suspendarea actului administrativ în baza temeiului prevăzut de lit.a) alin.(2) art.172 Cod administrativ – suspiciuni de legalitate, reclamantul trebuia să demonstreze că pârâtul, la emiterea actului contestat, a încălcat legea(principiul legalității – art.21 Cod administrativ) și din examinarea sumară pot fi deduse suspiciuni serioase și rezonabile privind legalitatea actului administrativ individual defavorabil, ceea ce lipsește în cazul din speță.

Cât privește cel de-al doilea temei de suspendare, prevăzut de lit.b) alin.(2) art.172 Cod administrativ – pericol iminent de producere a prejudiciilor ireparabile, judecătorul reține că, Decretul privind eliberarea domnului Eduard Harunjen din funcția de Procuror General nr.1208-VIII din 11.07.2019, este un act administrativ consumat, el a produs deja efectul prin încetarea mandatului de Procuror General al reclamantului Eduard Harunjen, ceea ce denotă lipsa temeiului de suspendare prevăzut de art.172 alin.(2) lit.b) Cod administrativ. Or, pentru a fi posibilă suspendarea actului administrativ în baza temeiului prevăzut de lit.b) alin.(2) art.172 Cod administrativ, legiuitorul prevede că urmează să existe un pericol iminent de producere a unor prejudicii ireparabile prin executarea în continuare a actului administrativ individual defavorabil. În speță, Decretul privind eliberarea domnului Eduard Harunjen din funcția de Procuror General nr.1208-VIII din 11.07.2019, este deja executat.

Astfel, judecătorul concluzionează că reclamantul Eduard Harunjen nu a demonstrat existența unor temeiuri ce ar putea să determine judecătorul să admită cererea și că neaplicarea măsurilor de asigurare pretinse de reclamant ar avea asupra ultimului impactul negativ prevăzut de normele legale aplicabile speței, demonstrând doar dreptul său de a solicita instanței suspendarea actului contestat, nu și temeinicia acestuia.

În temeiul celor relatate și în conformitate cu art.art.172, 214, 242 din Codul administrativ al Republicii Moldova, judecătorul,

d i s p u n e:

Se respinge ca neîntemeiată cererea reclamantului Harunjen Eduard împotriva Președintelui Republicii Moldova privind suspectarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.1208 din 11.07.2019 ”Privind eliberarea domnului Eduard Harunjen din funcția de Procuror General”, până la adoptarea unei hotărâri judecătorești definitive.

Încheierea cu drept de recurs la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 15 zile de la notificare, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani: mun.Chișinău, str.Kiev, 3.

Judecător

Liudmila Holevițaia